

SLOVENSKÁ REČ

61 | 1996 | 3 |

časopis pre výskum slovenského jazyka

Z OBSAHU

F. Buffa, O grafickom systéme v poľštine a slovenčine ■ J. Krško, Polyonymia chotárnych názvov Muránskej doliny ■ I. Rumánek, Pravopis a prepisovanie ázijských slov v slovenčine (II) ■ I. Hrubaničová, Interview s Chomským

DISKUSIE

F. Kočiš, Otázka prídavného mena k substantívu *bilingvismus*

SPRÁVY A RECENZIE

Jubileum Anny Rýzkovej. K. Palkovič ■ Súpis prác doc. Anny Rýzkovej za roky 1965—1995. L. Dvonč ■ Životné jubileum doc. PhDr. Gustáva Moška, CSc. J. Sabol ■ Súpis prác doc. Gustáva Moška za roky 1975—1994. L. Dvonč ■ Správa o vedeckej konferencii Ľudovít Štúr v súradniciach minulosti a súčasnosti. M. Sitárová ■ Správa o činnosti Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV za rok 1995

ROZLIČNOSTI

SAP
SLOVAK ACADEMIC PRESS

SLOVAK ACADEMIC PRESS, spol. s r. o., Bratislava

SLOVENSKÁ REC

časopis
pre výskum
slovenského jazyka
orgán
Jazykovedného ústavu
Ludovíta Štúra
Slovenskej akadémie
vied

HLAVNÝ REDAKTOR

František Kočiš

VÝKONNÁ REDAKTORKA

Silvia Duchková

REDAKČNÁ RADA

Ján Bosák, Ferdinand Buffa, Juraj Dolník, Silvia Duchková, Ladislav Dvonč, Ján Findra, Juraj Furdík, Eugen Jóna, František Kočiš, Rudolf Krajčovič, Ema Krošláková, Milan Majtán, Jozef Mlacek, Anna Oravcová, Ivor Ripka, Matej Považaj, František Ruščák

REDAKCIA

813 64 Bratislava, Panská 26

OBSAH

F. B u f f a, O grafickom systéme v poľštine a slovenčine ...	129
J. K r š k o, Polyonymia chotárných názvov Muránskej doliny...	136
I. R u m á n e k, Pravopis a prepisovanie ázijských slov v slovenčine (II)	142
I. H r u b a n i č o v á, Interview s Chomským	152

DISKUSIE

F. K o č i š, Otázka prídavného mena k substantívu <i>bilingvismus</i>	155
--	-----

SPRÁVY A RECENZIE

Jubileum Anny Rýzkovej. K. P a l k o v i č	160
Súpis prác doc. Anny Rýzkovej za roky 1965—1995. L. D v o n č	161
Životné jubileum doc. PhDr. Gustáva Moška, CSc. J. S a b o l	165
Súpis prác doc. Gustáva Moška za roky 1975—1994. L. D v o n č	166
Správa o vedeckej konferencii Ludovít Štúr v súradniciach minulosti a súčasnosti. M. S i t á r o v á	171
Správa o činnosti Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV za rok 1995	174

ROZLIČNOSTI

Krtžalky. Š. O n d r u š	182
Kaposvár — v Kaposvári. J. J a c k o	185
Nové používanie troch bodiek v slovenskom pravopise. L. D v o n č	186
Výslovnosť miestneho názvu <i>Assisi</i> . J. J a c k o	187
Má predložka <i>kvôli</i> príčinný alebo cieľový, resp. prospechový význam?	189

dech, genitív *tchu* : *dych*, *dychu*; *źdźbło* : *steblo* a pod., nehovoriac už o písaní prípony *-ski* a *-stwo* (ods. 6).

Aj v slovenskom hláskosloví nastali síce isté zmeny, ale väčšinou takého rázu, že podstatnejšie neskomplikovali jej starší hláskoslovný systém, skôr ho zjednodušili. Máme na mysli napr. denazalizáciu pôvodných nosoviek, zredukovanie pôvodného počtu mäkkých spoluhlások, odstránenie výslovnostného rozdielu medzi *i* – *y* a pod. Takéto zmeny si však nevyžadovali podstatnejší zásah do pôvodného pravopisného systému. (Musíme tu však pripomenúť snahu odstrániť grafému *y* z domácich slov, o čom sa už veľakrát vážne diskutovalo, doteraz však bez väčšieho efektu, ak, pravda, odhliadneme od odstránenia *y* v niekoľkých slovách, kde sa *y* používalo etymologicky neodôvodnene. Treba totiž objektívne priznať, že osvojenie si písania *y* v domácich slovách si v slovenčine vyžaduje veľa času a námahy.) Z tohto hľadiska je teda slovenský pravopis relatívne komplikovanejší než poľský, lebo neodráža dnešnú výslovnosť slov až v takom stupni ako poľský pravopis.

Na druhej strane sa však žiada pripomenúť, že osvojenie si poľského pravopisu značne komplikuje fakt, že pre niektoré (pomerne frekventované) hlásky je viac grafém (*u* ako *u* aj *ó*, *ž*, *ś* ako *ż*, *sz* aj *rz* ako daň etymologickému pravopisnému princípu) alebo viac spôsobov písania niektorých hlások (porov. napr. trojaký spôsob písania mäkkých spoluhlások) a pod. Podobná situácia, i keď azda v menšom rozsahu, je aj v slovenčine, porov. napr. dve grafémy pre hlásku *i* : *i* a *y*, resp. pre *e* je *e* aj *ä*, ako aj dvojaký spôsob zapisovania mäkkých spoluhlások (ktoré sa v zásade označujú pomocou mäkčeňa, ale pred *i* a *e* sa neoznačujú). Za všetkým tým, najmä za zhodami medzi poľštinou a slovenčinou vidíme na jednej strane genetickú i zemepisnú blízkosť týchto dvoch jazykov, na druhej strane sa v tom, najmä v rozdieloch medzi nimi, odráža ich samostatný, navzájom neovplyvňovaný vývin.

Jozef Krško

POLYONYMIA CHOTÁRNYCH NÁZVOV MURÁNSKEJ DOLINY

Pri terénnom výskume chotárnych názvov troch obcí Muránskej doliny — *Muránska Huta* (MH), *Revúca* (RV), *Revúčka* (RVČ), sme sa stretli s informáciami respondentov, že niektoré objekty v daných chotároch majú niekoľko názvov.

V slovenskej onomastike sa polyonymia spomínala niekoľkokrát (Blanár, 1969; Majtán, 1974, 1976). Polyonymia je jav patriaci do mimojazykovej stránky toponyma, ktorú tvorí: 1. vzťah pomenovateľa k nazývanému objektu pri vzniku

mena a 2. onymická platnosť toponyma pri spoločensky podmienenej identifikácii objektov a javov skutočnosti (Majtán, 1974, s. 32). Rozdiel medzi polyonymiou a variantnosťou názvu vidí M. Majtán takto: „Termínmi viacnázvosť, tautonymia možno označovať lexikálne, slovotvorne, paradigmaticky a gramatickým číslom odlišené názvy toho istého objektu a termínom variantnosť hláskovo a graficky odlišené názvy (varianty názvov)“ (Majtán, 1976, s. 45). Príčin vzniku tohto javu, že jednému denotátu v istej onymickej situácii a v istom čase zodpovedajú minimálne dva designáty, je niekoľko.

Primárnou príčinou vzniku polyonymie chotárnych názvov je ich najslabšia štandardizovanosť spomedzi všetkých druhov toponým.¹ Štandardizovanosť (ustálenosť) názvu nesúvisí s vekom, ale s dôležitosťou toponyma (napr. pri orientácii, vymedzení určitého územia a pod.). Chotárne objekty majú špecifický charakter v tom, že reprezentujú hospodárske objekty, ktoré človek stále pretvára, využíva, mení ich tvar, charakter. Činnosť človeka sa môže odraziť pri vzniku nového pomenovania (napr. ak zúrodní ladom ležiacu pôdu, potom sa v názvoch môže vyskytnúť pôvodný stav pôdy a v novom pomenovaní druh plodiny, ktorá sa tam pestuje).

Chotárne objekty sú predmetom rôznych transakcií (kúpy, dedičstva). V takom prípade prvotný názov môže byť apelatívneho pôvodu a druhotný vzniká podľa osobného mena majiteľa: *Mokra poľaň — Bombová* (MH), *Do vrchu — Miškova polianka* (MH), *Baňiská — Šajtarka* (MH), *Brezini — Tarčova* (MH).

Ďalšou príčinou vzniku polyonymie môže byť uprednostnenie určitého motivačného faktora. Jednej lokalite revúckeho chotára zodpovedajú tri názvy: *Käře — Krížnia cesti — Rúdňia cesti*. Prvé pomenovanie bolo motivované charakterom cesty (prudké zákruty), v druhom poloha objektu (cesta križuje dva chotáre)

¹ Najustálenejšie sú názvy dôležitých riek (Váh, Hron, Dunaj atď.), naopak, menej dôležité (z hľadiska sféry používania názvu), malé vodné toky sa vyznačujú vysokým stupňom polyonymie. Vysoký stupeň ustálenosti majú aj názvy osád (nikdy sa však nepoužívajú súčasne, napr. *Batovany — Partizánske, Telgárt — Švermovo, Svätý Kríž nad Hronom — Žiar nad Hronom, Turčiansky sv. Martin — Martin...*) a oronymá (výnimkou je možno len najvyšší slovenský štít — Gerlachovský štít, ktorého názvy sa menili podľa politickej a spoločenskej situácie. Pôvodný názov *Kessel* sa zmenil na *Štít Františka Jozefa*, neskôr na *Štít legionárov*, potom na *Gerlachovský štít*, r. 1946 na *Stalinov štít* a po odhalení stalinského kultu osobnosti opäť na *Gerlachovský štít*).

Pri toponymách (vo všeobecnosti) a niektorých ojkonymách (typu *Turčiansky sv. Martin, Svätý Kríž nad Hronom*) môžeme hovoriť aj o „ideologickej“ príčine vzniku polyonymie. Vznikajú názvy podľa mien ideológov, politikov, štátnikov, príp. sa odstraňujú nežiaduce časti názvu (*svätý, kríž...*). Názvy ojkonym však môžu podliehať zmenám nielen z ideologických príčin. Príčinou zmeny (a teda vzniku polyonymie) môže byť negatívna asociácia zo samotného názvu obce (porov. Majtán, 1976, s. 47).

Pod vplyvom ideologických tlakov sa najčastejšie menia urbanonymá. Spomedzi toponým sú názvy ulíc a námestí najmenej ustálené (pozri *Urbanonymia — zborník prednášok z 2. celoštátneho onomastického seminára alebo príspevky P. Odaloša v Slovenskej reči*).

a v treťom charakter cesty (cesta slúžila na dovoz železnej rudy zo Železníka do Revúcej).

Nezanedbateľnou príčinou vzniku polyonymie chotárných názvov je aj jazyková úspornosť — vznikajú tak eliptické alebo univerbizované formy pomenovania (Krško, 1994, s. 20).

O polyonymii názvu môžeme hovoriť z hľadiska niekoľkých rovín: starší — novší, všeobecne — individuálne používaný, nárečový — spisovný, neštandardizovaný — štandardizovaný (úradný), neutrálny — expresívny, pôvodný — substituovaný do iného jazyka (Karaš, 1968, s. 69 a n.; Majtán, 1974, s. 35 a 1976, s. 45).

V chronologickej rovine (*starší — novší názov*) môžeme hovoriť o takmer absolútnej polyonymii chotárných názvov, pretože väčšina pomenovaní chotárných objektov podliehala niekoľkonásobným zmenám (apelatívny pôvod sa zmenil po nadobudnutí objektu do vlastníctva, zmenil sa porast, tvar, spôsob obhospodarovania, zmenilo sa využitie objektu atď.). Polyonymia v tejto rovine by sa dala zistiť z historických katastrálnych máp. V Uhorsku sa však začali robiť až na začiatku šesťdesiatych rokov minulého storočia (Janšák, 1962, s. 179). Zmeny pomenovaní spred tohto obdobia teda nezachytávajú. Staršie názvy chotárných objektov sú zapísané v mestských knihách a súdnych spisoch. Ich presná lokalizácia a identifikácia s daným objektom však často zostáva v rovine teoretických úvah. Druhým východiskom na zachytenie starších názvov sú upozornenia informátorov, ktorí často uvedú aj predchádzajúci názov s doplnením „naši starí otcovia to ale volali takto“.

Z toho vyplýva, že základným zdrojom zachytenia polyonymie je informácia tam narodených a žijúcich obyvateľov, ktorí pracujú ako súkromní roľníci, lesní robotníci atď. Sú to ľudia, ktorí používajú názvy chotárných objektov ako základné orientačné body pri svojej práci. Formulácia ich odpovedí poukáže na jednotlivé polyonymické roviny.

Na rovinnu *všeobecne používaný názov* (najčastejšie ide o pomenovanie známe všetkým členom obce) — *individuálne používaný názov*² nás informátor upozorní formuláciou: „V dedine to volajú takto, ale my to voláme takto.“ Táto rovina polyonymie je výrazná vo veľmi členitom chotári (v našej oblasti napr. Muránska Zdychava), pretože sa tam nachádza mnoho geomorfologických objektov, ktoré bolo treba pomenovať a vzájomne odlišiť.

² Ak hovoríme o individuálnej forme toponyma, z komunikačného hľadiska nemôžeme myslieť formu, ktorú ovláda len jeden človek (vysielateľ). Individuálna forma názvu sa najčastejšie vzťahuje na členov rodiny, ktorí žijú v spoločnej domácnosti. Niekedy sa hovorí aj o tzv. rodinnej forme toponyma (porov. Majtán, 1976, s. 44). Túto mikrosociétu však nemusia tvoriť len členovia rodiny. Preto by bolo vhodnejšie hovoriť o mikrosociálnom tvare názvu alebo o mikrosociálnych toponymách. Základnou charakteristikou mikrosociálneho toponyma by mala byť malá dôležitosť pomenovaného objektu pre väčší kolektív a nízka komunikačná potencia.

(17. 9. 1950) aj malá otáčivosť názvu pomenovného objektu
→ názov obsahuje smere - expresívny prídanie
→ smere slova: Josenová
→ expres. slova: Hrdlová

Roviny nárečový — spisovný tvar a neštandardizovaný — štandardizovaný (úradný) názov sa prekrývajú, pretože do pozemkovoknižných máp sa (zväčša) zapisujú (štandardizujú) spisovné tvary. Polyonymických objektov z hľadiska týchto rovín je málo. Z pozemnoknižných máp môžeme zistiť len varianty názvov, ktoré sa upravili tak, aby vyhovovali spisovnej norme (napr. *Kāre* > *Kiare*, *Kobelārka* > *Kobeliarka*, *Hajnáška* > *Hajnáčka*). Na iné názvy onymického objektu, ktorý je zapísaný v mape, nás môže upozorniť informátor (napr. pri konfrontácii s mapou).

V súbore všetkých troch spomínaných obcí sa vyskytlo 37 polyonymických objektov, z ktorých 28 malo po 2 názvy, 7 objektov malo po 3 a 2 objekty mali po 4 názvy. Na základe tejto vzorky sme zistili, že nové pomenovania pre istý onymický objekt môžu vzniknúť 5 spôsobmi:

1. Pri vzniku nového pomenovania sa mení onymizované apelatívum. Takto vznikli názvy v Revúcej: *Prialoh* (z apelatíva *prialoh* — zúhorená, neobrobená zem — Orlovský, 1982, s. 267; objekt sa nachádzal za mestom), *Jermošisko* (z apelatíva *jermok* — jarmok, konali sa tu trhy s hospodárskymi zvieratami), *Rajčula* (z apelatíva *rajčula* — na jarmočnisku vyhradené miesto pre kone, porov. Orlovský, 1982, s. 277). Zmena onymizovaného apelatíva často súvisí s úpravou a využitím objektu. Takéto prípady sme zaznamenali v Muránskej Hute v pomenovaniach *Čerchla* — *Košariska*. Názov *Čerchla* pochádza zo slovesa *črchliť* — olúpať kôru stromu, ktorý potom vyschne (HSSJ I, s. 224) — išlo o prvotné získanie pôdy. Názov *Košariska* pochádza z apelatíva *košar* — ohrada pre ovce (Orlovský, 1982, s. 144) — na pôvodne zalesnenej pôde postavili košiar pre ovce. Postupná úprava a využitie objektu sa premietlo aj do názvov *Urbarski les* — *Pustki* — *Kopaň* (MH). Pôvodný les, ktorý patril do urbára obce, bol vyrúbaný, potom pôda nebola obrábaná (pustla) a neskôr sa začala obrábať kopianím. Týmto spôsobom vznikajú aj nové názvy, v ktorých je obsiahnuté meno majiteľa tohto objektu: *Do vrchu* — *Miškova polianka* (MH).

2. Zmenou lexémy niektorého člena pri viacčlennom názve, pričom nový názov má zachovaný počet členov. Takto vznikli pomenovania v revúckom chotári *Druhí hon* — *Postrední hon* — *Druhia polo a Druhá ulica* — *Druhí ret*.

3. Univerbizáciou pomenovania (porovnaj Horecký — Buzássyová — Bosák, 1989; Odaloš, 1994):

a) chotárne názvy, ktoré vznikli univerbizáciou — deriváciou, sa spomedzi spomínaných obcí vyskytujú najmä v Revúcej a Revúčke. Zo súboru polyonymických názvov je však len sedem univerbizovaných. Keďže ide o pomenovania podľa pôvodného majiteľa, z diela Bálinta Ilu (Gömör megye) môžeme zistiť výskyt osobných mien, podľa ktorých vznikli takéto chotárne názvy. Zistili sme, že univerbizované názvy bez svojho plného (predpokladaného) pendantu sú staršie ako polyonymické objekty: *Bodnárka* (RV) — podľa majiteľa Bodnára (meno

sa vyskytuje r. 1686), *Kušniariška* (RV) — meno *Kusnjer* sa vyskytlo r. 1636, *Profantka* (RV) — meno *Prophant* sa spomína r. 1603 — oproti pomenovaniu objektu *Árvaiho lúka* — *Árvaiška* — *Za Laca* — *Poza Laca* (RV), ktoré sú mladšie. Primárny názov (*Árvaiho lúka*) je podľa priezviska majiteľa. Meno *Árvai* spomína Ila až roku 1828 a jeden z informátorov uviedol, že majiteľ sa pôvodne volal Kukla a toto meno si zmenil na maďarské *Árvai*;

b) pri univerbizácii substantivizáciou je základom pomenovania hlavné prídavné meno, napr. *Hrbálóskia dolínki* — *Hrbálóskia* (RVČ), *Valentóskia dolínki* — *Valentóskia* (RVČ), príp. iný tvar, napr. *Štengerauš dolína* — *Štengerauš* (RV). Niekedy pri takomto druhu univerbizácie sa mení aj rod, napr. *Banskí vršok* — *Banská* (RV);

c) pri univerbizácii elipsou sa v základe pomenovania nachádza syntakticky nadradený člen viacslovného pomenovania — podstatné meno a komunikačne nadbytočné časti pomenovania sa elidujú, napr. *Velki gruň* — *Gruň* (MH), *Husá dolína* — *Dolína* (MH);

d) vyskytuje sa aj univerbizácia metonymiou, napr. *V dolíne* — *Dolína* (RV), *Pri konkvikt'e* — *Konkvikt* (RV), *Za mašó* — *Maša* (RV).

Domnievame sa, že univerbizované názvy sú sekundárne pomenovania, ktoré sa utvárajú z primárnych pomenovaní pomocou medzistupňa. Medzistupňom by mal byť názov, utvorený substantivizáciou, napr.: *Kurucová jema* — *Kurucová* — *Kurucka* (RVČ), *Šturmánová hvara* — *Šturmánová* — *Šturmánka* (RVČ). V našom prípade sa pri univerbizácii chotárnych názvov používajú sufixy *-ka* a nárečový variant *-iška*.

— 4. Polyonymia chotárnych názvov odvodených od osobného mena majiteľa môže vzniknúť tak, že v jednotlivých formách sa odráža individuálny vzťah k tejto osobe. Takýmto spôsobom vznikla polyonymia objektu *Za Valenta* — *Za Valentka* — *Za Valentika* (RV). V týchto názvoch je obsiahnutá základná podoba krstného mena *Valent* a hypokoristické podoby *Valentko*, *Valentik*.

5. Polyonymia vzniká kombináciou predchádzajúcich spôsobov. Nový názov chotárneho objektu pomenovaného pôvodne *Mokra poľaň* je *Bombová* (MH). Tento názov vznikol po tom, ako sa majiteľom Mokrej poľany stal Bomba. Forma názvu *Bombová* však vznikla nielen podľa majiteľa, ale aj substantivizáciou (poľaň, hora, úboč, lúka...). Pri vzniku pomenovania *Hajnáčka* (pôvodne *Javorina* — MH) sa použilo meno podľa majiteľa spolu s univerbizáciou.

Na záver sa vynára otázka, ako sa prejavuje polyonymia v spoločenskom fungovaní, v konkrétnej onymickej situácii. Nedá sa jednoznačne konštatovať, že polyonymia narúša komunikáciu (porov. Majtán, 1976, s. 45). Je prirodzené, že forma názvu musí byť zrozumiteľná pre komunikujúcich. Z hľadiska spôsobu tvorenia nových názvov sú komunikačne rovnocenné univerbizované názvy, a to v okruhu celej obce. Toponymá, v ktorých je vyjadrená hypokoristická podoba

krstného mena majiteľa, v porovnaní s predchádzajúcimi typmi narúšajú komunikáciu o niečo viac. Komunikáciu (vo sfére používania v rámci obce) narúšajú predovšetkým názvy vzniknuté zmenou lexémy v rámci viacčlenného pomenovania alebo názvy vzniknuté zmenou onymizovaného apelatíva. Pri týchto formách sa zužuje sféra používania až na úroveň mikrosociéty.

Literatúra

BLANÁR, V.: Lingvistický a onomastický status vlastného mena. In: VI. slovenská onomastická konferencia (Nitra 4.—6. apríla 1974). Red. M. Majtán. Bratislava, Veda 1980, s. 23—29.

Historický slovník slovenského jazyka. Zv 1. (A—J). Red. M. Majtán. Bratislava, Veda 1991. 535 s.

HORECKÝ, J. — BUZÁSSYOVÁ, K. — BOSÁK, J. a kol.: Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny. Bratislava, Veda 1989. 436 s.

ILA, B.: Gömör megye. Zv. 2. Budapest, Akadémiai kiadó 1944.

ILA, B.: Gömör megye. Zv. 3. Budapest, Akadémiai kiadó 1946.

JANŠÁK, Š.: Sto rokov katastrálneho mapovania na Slovensku. *Vlastivedný časopis*, 11, 1962, s. 179—183.

KARAŠ, M.: Toponimija Wysp Elafickich na Adriatyku. 1. vyd. Wrocław — Warszawa — Kraków, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk 1968.

KRŠKO, J.: Onymizácia apelatív v chotárných názvoch obce Revúčka. In: *Varia* IV. Zborník materiálov zo 4. kolokvia mladých jazykovedcov (Modra-Piesky, 30. 11.—2. 12. 1994). Zostavili M. Nábělková a P. Odaloš. Bratislava — Banská Bystrica, Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV — Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela 1995. 121 s.

MAJTÁN, M.: Mimoslovenská stránka toponyma. In: Zborník materiálov zo VI. slovenskej onomastickej konferencie (Nitra 4.—6. apríla 1974). Red. M. Majtán. Bratislava, Veda 1976, s. 31—37.

MAJTÁN, M.: Spoločenské fungovanie toponyma. In: Zborník materiálov zo VII. slovenskej onomastickej konferencie (Zemplínska Šírava 20.—24. septembra 1976). Red. M. Majtán. Bratislava, Veda 1980, s. 43—49.

ODALOŠ, P.: Nespisovné útvary v komunikácii basketbalového a penitenciárneho prostredia. Rukopis kandidátskej dizertačnej práce (1994. 208 s.).

ORLOVSKÝ, J.: Gemerský nárečový slovník. Martin, Osveta 1982. 423 s.

ORLOVSKÝ, J.: Chotárne názvy z Gemera. *Obzor Gemera*, 5, 1974, č. 2, s. 70—71.

Urbanonymia. Zborník prednášok z 2. celoštátneho onomastického seminára. Modra-Piesky 8.—10. októbra 1986. Red. P. Žigo. Bratislava, Univerzita Komenského 1988. 184 s.